

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP-4101-02-03/2013
P/13/015

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 53 08, F +48 22 444 52 52
kap@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/015 – Regulowanie stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi gminne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Elżbieta Rowińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85469 z dnia 23 sierpnia 2013 r., 2. Tadeusz Wrona, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85468 z dnia 23 sierpnia 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-4]
Jednostka kontrolowana	Gmina Michałowice (dalej <i>Gmina</i>), Urząd Gminy Michałowice, Reguły, Aleja Powstańców Warszawy 1, 05-816 Michałowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wójt Gminy Michałowice, Krzysztof Grabka (dalej <i>Wójt Gminy</i>) [Dowód: akta kontroli str. 21]
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Ocena działań wójta na rzecz ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości zajętych pod drogi gminne. 2. Ocena działań wójta w zakresie zaspokojenia roszczeń byłych właścicieli (użytkowników wieczystych) nieruchomości zajętych (przeznaczonych) pod drogi gminne. 3. Ocena rzetelności ujętych w dokumentacji Gminy danych o nieruchomościach zajętych pod drogi gminne: ich stanie faktycznym i prawnym, liczbie i powierzchni. 4. Ocena skutków nieuregulowanego stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi gminne.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2010 r. do 30 czerwca 2013 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działalność *Wójta Gminy* w zbadanym zakresie, z wyjątkiem wypłaty odszkodowań za nieruchomości zajęte pod drogi gminne.

Negatywną ocenę uzasadnia w szczególności fakt, że *Gmina* w stosunku do 500 (z 969 działek), zajmujących 62,7% powierzchni gruntów zajętych pod drogi gminne, nie uregulowała stanu prawnego albo nie doprowadziła do ujawnienia w księgach wieczystych (KW) prawa własności. Wśród nich było 197 działek o powierzchni 51,9949 ha zajętych pod drogi gminne, które z mocy prawa stały się własnością *Gminy* na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

¹ Najwyższa Izba Kontroli (dalej NIK) stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna; pozytywna, mimo stwierdzonych nieprawidłowości; negatywna.

– *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną*² (zwanej dalej *ustawą – Przepisy wprowadzające*), co do których, pomimo upływu 14 lat od wejścia w życie ww. ustawy *Wójt Gminy* nie wystąpił do Wojewody o wydanie decyzji stanowiących podstawę do ujawnienia w KW prawa własności *Gminy*.

Pozostałe, stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- ewidencjonowaniu gminnego zasobu nieruchomości niezgodnie z wymogami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³,
- nierzetelnym i niezgodnym z ustawowymi uregulowaniami przeprowadzeniu inwentaryzacji gruntów zajętych pod drogi gminne,
- nierzetelnym prowadzeniu ewidencji księgowej środków trwałych – w zakresie gruntów zajętych pod drogi gminne,
- przekazywaniu Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nierzetelnym informacji dotyczących sieci dróg gminnych za lata: 2010, 2011 i 2012,
- nieaktualizowaniu ewidencji dróg gminnych.

Kontrola NIK wykazała, że *Gmina* dokonywała wypłaty odszkodowań za grunty zajęte pod drogi gminne w terminach uzgodnionych z wnioskodawcami. NIK zauważyła także, że *Gmina* od 2011 r. rozpoczęła prowadzenie ewidencji gminnego zasobu nieruchomości w sposób umożliwiający identyfikację działek zajętych pod drogi gminne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania wójta na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi gminne i ujawnienia prawa własności Gminy w księgach wieczystych

Stan prawny

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece⁴, właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego⁵, organy jednostek samorządu terytorialnego, właściwe w sprawach gospodarowania nieruchomościami, zostały zobowiązane w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (tj. do dnia 19 listopada 2009 r.), do złożenia w sądach rejonowych wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości jednostek samorządu terytorialnego wraz z dokumentami stanowiącymi podstawę wpisu tego prawa.

Zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*, nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stały się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego za odszkodowaniem. Dla wywołania skutków prawnych konieczne było jednak wydanie decyzji przez

² Dz. U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zm.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 1460.

województwo. Ostateczna decyzja wojewody stanowi podstawę do ujawnienia w księdze wieczystej przejścia na własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego nieruchomości zajętych pod drogi (art. 73 ust. 3).

Stosownie do art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych⁶ (zwanej dalej *specustawą drogową*) decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej stanowi podstawę do dokonania wpisów w księdze wieczystej i w katastrze nieruchomości.

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na 30 czerwca 2013 r., grunty zajęte pod drogi gminne⁷ obejmowały 969 działek ewidencyjnych o powierzchni 148,3973 ha. *Gmina* ujawniła prawo własności w stosunku do 469 działek o powierzchni 55,3610 ha, w tym dla 14 działek o powierzchni 2,8300 ha, przejętych z mocy prawa na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*.

[Dowód: akta kontroli str. 5,8-9,13-15,18,20,22-28,45-82,100,102-108,142-145,219-221]

W okresie od 1 stycznia 2010 r. do 30 czerwca 2013 r. *Wójt Gminy* złożył do Sądu Rejonowego w Pruszkowie 76 wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności *Gminy*. Wnioskami objęto 133 działki ewidencyjne zajęte pod drogi o powierzchni 19,7976 ha. W czasie kontroli *Wójt Gminy* złożył dodatkowo pięć wniosków dotyczących sześciu działek o powierzchni 0,0926 ha, które do jej zakończenia nie zostały rozpatrzone.

[Dowód: akta kontroli, str. 10,16,19,150-153]

W stosunku do 500 działek o powierzchni 93,0363 ha *Gmina* nie uregulowała stanu prawnego albo nie doprowadziła do ujawniania w księgach wieczystych (KW) prawa własności. Działki te stanowiły 51,6% liczby wszystkich działek zajętych pod drogi, a ich powierzchnia obejmowała 62,7% powierzchni dróg gminnych. Działki te ujęto w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości jako posiadanie samoistne (292 działki o pow. 67,7520 ha), użytkowanie (45 działek o pow. 1,1863 ha) lub własność bez jej ujawnienia w księdze wieczystej (163 działki o pow. 24,0980 ha). Wśród nich było 197 działek o powierzchni 51,9949 ha (co stanowiło 20,3 % wszystkich działek zajętych pod drogi, a ich powierzchnia obejmowała 35,0 % powierzchni dróg gminnych), które z mocy prawa stały się własnością *Gminy* na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*, co do których do czasu zakończenia kontroli, *Wójt Gminy* nie wystąpił do Wojewody Mazowieckiego o wydanie decyzji stanowiących podstawę do ujawnienia w KW prawa własności *Gminy*.

[Dowód: akta kontroli str. 5,8-9,13-15,18,20,22-28,45-82,100,102-108,142-145,219-221]

Wójt Gminy złożył do Wojewody Mazowieckiego 12 wniosków obejmujących 40 działek⁸ o wydanie decyzji stwierdzającej nabycie przez *Gminę* z mocy prawa gruntów pod drogami w trybie art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*. Do czasu zakończenia kontroli Wojewoda wydał pozytywne decyzje dla 31 działek. Wnioski dotyczące dziewięciu działek nie zostały rozpatrzone do czasu zakończenia kontroli. Prawo własności *Gminy* dla dziewięciu działek zostało ujawnione na jej wniosek w KW, a 14 działek zostało wywłaszczonych na rzecz Skarbu Państwa –

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 687.

⁷ Drogi zaliczone do kategorii dróg gminnych oraz drogi zarządzane przez *Wójta Gminy Michałowice* nie posiadające kategorii dróg publicznych.

⁸ W 2008 r. dwa wnioski (dwie działki), co do których wojewoda podjął decyzje w 2011 r. i w 2012 r., w 2010 r. jeden wniosek (jedna działka), w 2011 r. jeden wniosek (13 działek), w 2012 r. sześć wniosków (21 działek), w 2013 r. dwa wnioski (trzy działki).

Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad pod autostradę A 2 Południowa Obwodnica Warszawy⁹.

[Dowód: akta kontroli, str. 97-98,159,162-163,219-221]

W okresie od dnia 01.01.2010 r. do dnia 30.06.2013 r. *Gmina* przejęła na własność z mocy prawa 39 działek ewidencyjnych o łącznej powierzchni 6,3016 ha, na podstawie art. 98 ust 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Prawo własności *Gminy* zostało ujawnione w księgach wieczystych dla 33 działek ewidencyjnych o powierzchni 6,1447 ha.

Zgodnie z wyjaśnieniami *Wójta Gminy* dla sześciu działek ewidencyjnych wnioski o wpis prawa własności zostały złożone w sądzie rejonowym lub są w trakcie przygotowywania do złożenia.

[Dowód: akta kontroli, str. 99-100,102,164]

W okresie od dnia 01.01.2010 r. do dnia 30.06.2013 r. *Gmina* nabyła sześć działek¹⁰ pod drogi, a własność *Gminy* ujawniono w księgach wieczystych.

[Dowód: akta kontroli, str. 154-155]

W okresie od dnia 01.01.2010 r. do dnia 30.06.2013 r. *Gmina* nie nabyła nieruchomości na podstawie *specustawy drogowej*. W dniu 12 kwietnia 2013 r. *Gmina* złożyła wniosek do Starosty Pruszkowskiego o wydanie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej polegającej na budowie ul. Lazurowej we wsi Reguły, który jest w trakcie rozpatrywania.

[Dowód: akta kontroli, str. 99-100,102,149]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności *Wójta Gminy* na rzecz ujawniania prawa własności *Gminy* w księgach wieczystych stwierdzono nieprawidłowości, które polegały na:

1. Nieuregulowaniu stanu prawnego albo niedoprowadzeniu do ujawniania w księgach wieczystych (KW) prawa własności do gruntów zajętych pod drogi gminne dla 500 działek o powierzchni 93,0363 ha (51,6% liczby działek zajętych pod drogi, 62,7% powierzchni dróg gminnych), w tym dla 197 działek, które z mocy prawa stały się własnością *Gminy* na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*, a Wójt dotychczas nie wystąpił do Wojewody o wydanie decyzji stwierdzających nabycie tych działek, które stanowią podstawę do złożenia wniosku do sądu. Było to niezgodne z art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz z art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Jak wyjaśnił Wójt *Gminy* Krzysztof Grabka (...) działki w gminnym zasobie nieruchomości – drogi, które w kolumnie prawo do nieruchomości są wpisane jako samoistne posiadanie lub własność nie potwierdzoną wpisem numeru księgi wieczystej, nie posiadają dokumentu potwierdzającego tytuł prawny będący podstawą do ujawnienia prawa własności w księdze wieczystej. *Gmina* nie składała wniosku do Sądu o ujawnienie prawa własności wymienionych działek w księgach wieczystych. (...) Częste zmiany kadrowe, spowodowane urlopami macierzyńskimi pracowników, duża ilość spraw do realizacji przez referat, ograniczone wydatki z budżetu *gminy* na wykonywanie opracowań geodezyjnych, spowodowały brak możliwości przygotowania i złożenia większej ilości wniosków do wojewody

⁹ Dla jednej działki *Gmina* złożyła wniosek do sądu o ujawnienie własności w KW, który do czasu zakończenia kontroli nie został rozpatrzony, dla siedmiu działek wnioski do sądu są w przygotowaniu.

¹⁰ Podstawą nabycia była w czterech przypadkach umowa sprzedaży, w jednym umowa darowizny i w jednym umowa nieodpłatnego przeniesienia własności.

o wydanie decyzji stwierdzającej nabycie z mocy prawa nieruchomości zajętych pod drogi publiczne.

[Dowód: akta kontroli str. 5,8-9,13-15,18,20,22-28,45-82,99-108,142-145,159,162-163]

Zdaniem NIK, wyjaśnienia *Wójta Gminy* nie stanowią usprawiedliwienia dla zaniechania złożenia wniosków do wojewody o wydanie decyzji stanowiącej podstawę do ujawnienia w księdze wieczystej przejścia na własność *Gminy* nieruchomości zajętych pod drogi dla 197 działek, jak również dla niepodjęcia działań na rzecz ujawnienia prawa własności pozostałych działek ujętych w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości, jako samoistne posiadanie lub własność nie potwierdzoną wpisem do księgi wieczystej.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania *Wójta Gminy* na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi gminne i ujawniania w KW prawa własności *Gminy*. Negatywną ocenę uzasadnia w szczególności fakt, że *Gmina* nie uregulowała stanu prawnego albo nie doprowadziła do ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności dla 62,7% powierzchni gruntów zajętych pod drogi gminne. Do zakończenia kontroli nie wystąpiono do wojewody o wydanie decyzji stanowiącej podstawę do ujawnienia w księdze wieczystej własności *Gminy* dla 197 działek, które z mocy prawa stały się własnością *Gminy* na podstawie art. 73 ust. 1 ustawy – *Przepisy wprowadzające*.

2. Wypłata odszkodowań za nieruchomości zajęte (przeznaczone) pod drogi gminne

Stan prawny

Zgodnie z art. 73 ust. 4 ustawy – *Przepisy wprowadzające*, *Gmina* wypłaca odszkodowanie za nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, które z dniem 1 stycznia 1999 r. stały się z mocy prawa własnością właściwych jednostek samorządu terytorialnego. Odszkodowanie za wyłączone nieruchomości winno być ustalane i wypłacane według zasad i trybu określonych w przepisach o odszkodowaniach za wyłączone nieruchomości, na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. (art. 73 ust. 4). Wysokość odszkodowania jest ustalana i wypłacana według zasad i trybu określonych w przepisach o odszkodowaniach za wyłączone nieruchomości.

Stosownie do art. 98 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami, za działki gruntu, wydzielone pod nowe drogi albo pod poszerzenie istniejących dróg, *gmina* wypłaca odszkodowanie w wysokości uzgodnionej pomiędzy właścicielem a wójtem. Odszkodowanie, jeżeli nie dojdzie do jego uzgodnienia, ustala się i wypłaca według zasad i trybu obowiązujących przy wywłaszczaniu nieruchomości (art. 106 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Opis stanu faktycznego

W okresie 1.10.2010 r. – 30.06.2013 r. wydatki *Gminy* z tytułu wypłaty odszkodowań byłym właścicielom nieruchomości zajętych pod drogi gminne wyniosły łącznie 951,4 tys. zł (0,3% wydatków budżetowych ogółem), z tego w:

- 2010 r. – 533,4 tys. zł,
- 2011 r. – 100,0 tys. zł,
- 2012 r. – 318,0 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 11,249-253]

Wydatki *Gminy* poniesione w okresie objętym kontrolą dotyczyły w całości odszkodowań za grunty zajęte pod drogi gminne na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami.

[Dowód: akta kontroli str. 254-255]

Na podstawie badania dokumentacji źródłowej dotyczącej wypłaty odszkodowań na mocy ww. ustawy stwierdzono, że:

- w 18 przypadkach wysokość odszkodowania została ustalona w drodze negocjacji pomiędzy *Wójtem Gminy* a wnioskodawcami,
- w jednym przypadku w Starostwie Powiatowym w Pruszkowie toczy się postępowanie dotyczące ustalenia wysokości odszkodowania.

[Dowód: akta kontroli str. 256-268,276]

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie 18 spraw dotyczących odszkodowań wypłaconych w okresie objętym kontrolą, związanych z ustaleniem i wypłatą odszkodowań dokonanych przez *Wójta Gminy* za nieruchomości zajęte pod drogi gminne na mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami. Stwierdzono, że odszkodowania wypłacane były po upływie od 31 do 433 dni od złożenia wniosku o wypłatę odszkodowania¹¹. *Wójt Gminy* wyjaśnił, że w przypadku przejmowania gruntów w trybie art. 98 *ustawy o gospodarce nieruchomościami* bardzo często właściele nieruchomości już w trakcie postępowania podziałowego lub przed datą przejścia z mocy prawa danej nieruchomości na własność gminy, składają wnioski o odszkodowanie mimo, że roszczenie takie jeszcze nie powstało. Według złożonych wyjaśnień wydłużenie czasu trwania postępowania o wypłatę odszkodowania spowodowane był m.in. niezwracaniem przez byłych właścicieli przygotowanych projektów porozumień oraz konieczność zlecenia sporządzania operatu szacunkowego nieruchomości przez rzeczoznawcę majątkowego.

Wypłaty odszkodowań dokonano w terminach ustalonych w zawartych porozumieniach¹².

[Dowód: akta kontroli str. 264-268,270,273-274]

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Referatu Geodezji i Rolnictwa, obecnie nie toczą się postępowania sądowe przeciwko Gminie o odszkodowania za grunty zajęte pod drogi gminne na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami. Nie ma wnioskodawców oczekujących na podjęcie negocjacji w sprawie odszkodowania za grunty przejęte na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami.

[Dowód: akta kontroli str. 275-276]

W okresie objętym kontrolą *Wójt Gminy* nie wypłacał odszkodowań za grunty przejęte pod drogi gminne na podstawie art. 73 *ustawy – Przepisy wprowadzające*. Według wyjaśnień *Wójta Gminy*, *Gmina* nie posiada dokładnej wiedzy o liczbie osób oczekujących na wypłatę odszkodowania oraz łącznej kwoty oczekiwanych odszkodowań z uwagi na to, że do 30 czerwca 2013 r. Starosta Pruszkowski nie wydał żadnej decyzji o ustaleniu odszkodowania na rzecz byłych właścicieli za grunty przejęte pod drogi gminne na podstawie *ustawy – Przepisy wprowadzające*.

[Dowód: akta kontroli str. 17,100,102,149,249-255,277–335]

¹¹ Termin oczekiwania na wypłatę odszkodowania ustalono w przypadku dziewięciu, spośród 18 spraw objętych badaniem; w pozostałych przypadkach *Gmina* nie przedstawiła wniosków o wypłatę odszkodowania w formie pisemnej.

¹² Termin wypłaty odszkodowania ustalono w przypadku 15, spośród 18 spraw objętych badaniem; w pozostałych przypadkach *Gmina* nie przedstawiła porozumień w sprawie wypłaty odszkodowania, zawartych z wnioskodawcami.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Starosty Powiatu Pruszkowskiego na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹³, do Starostwa Pruszkowskiego w terminie do 31 grudnia 2005 r. wpłynęły 62 wnioski o ustalenie i wypłatę odszkodowania za grunty przejęte przez *Gminę* na podstawie ustawy – *Przepisy wprowadzające*. Starosta Pruszkowski od 1 stycznia 2001 r. wydał siedem decyzji o ustaleniu wysokości odszkodowania za grunty zajęte w oparciu o ustawę – *Przepisy wprowadzające*. Na wypłatę odszkodowania oczekuje 55 nierozpatrzonej przez Starostę wniosków. Przewidywana kwota odszkodowań na dzień 30 czerwca 2013 r. wynosi około 4 500,0 tys. zł.

[Dowód: akta kontroli str. 649-651]

W okresie objętym kontrolą do Urzędu Gminy i do Przewodniczącego Rady Gminy nie wpłynęły skargi dotyczące spraw związanych z nabywaniem przez *Gminę* nieruchomości pod drogi gminne i wypłatą odszkodowań.

[Dowód: akta kontroli str. 641–642]

Ustalone
nieprawidłowości

1. Nierzetelne dokumentowanie postępowań o ustalenie i wypłatę odszkodowania za gruntu przejęte pod drogi gminne w trybie art. 98 ustawy o *gospodarce nieruchomościami*.

Kontrola wykazała brak pisemnych wniosków o wypłatę odszkodowań w przypadku dziewięciu spośród 18 spraw objętych badaniem oraz brak dokumentów potwierdzających prowadzenie negocjacji w 15 przypadkach. W Urzędzie Gminy nie odnaleziono żadnych dokumentów, w tym porozumień zawartych z byłymi właścicielami, dotyczących wypłaty trzech odszkodowań na łączną kwotę 362,8 tys. zł.

Według wyjaśnień *Wójta Gminy*, były właściciel nieruchomości może, zgodnie art. 61 i 63 Kodeksu postępowania administracyjnego, zgłosić wniosek o wypłatę odszkodowania w formie pisemnej lub ustnej (niektóre wnioski zostały złożone ustnie), a żaden przepis nie nakłada na *Gminę* obowiązku wytworzenia pisemnej dokumentacji z negocjacji.

[Dowód: akta kontroli str. 265-270, 272–273]

NIK zwraca uwagę, iż zgodnie z obowiązującym orzecnictwem wysokość odszkodowania ustala się w pierwszej kolejności w drodze uzgodnień między byłym właścicielem lub byłym użytkownikiem wieczystym a organem wykonawczym odpowiedniej jednostki samorządu terytorialnego. Przeprowadzenie rokowań jest obligatoryjne i powinno zostać udokumentowane stosownym protokołem¹⁴. Ponadto wśród mechanizmów kontroli dotyczących operacji finansowych i gospodarczych wymienionych w komunikacie nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie *standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych*¹⁵ wskazano rzetelne i pełne dokumentowanie i rejestrowanie operacji gospodarczych (pkt 14 ppkt a komunikatu). Obowiązek dokumentowania poszczególnych zdarzeń, określony został także w zarządzeniu nr 64/2012 *Wójta Gminy* z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie zasad i trybu wyznaczania celów i zadań w Urzędzie Gminy w Michałowicach i jednostkach organizacyjnych Gminy Michałowice oraz procedury zarządzania ryzykiem wpływającym na ich wykonanie¹⁶ (§ 1 pkt 2 ppkt 11c).

¹³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

¹⁴ Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 9 stycznia 2008 r., III SA/Po 695/07, LEX nr 510380 oraz wyrok SA w Poznaniu z dnia 18 maja 2006 r., I ACa 36/06, LEX nr 271367.

¹⁵ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

¹⁶ bip.michalowice.pl

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących nierzetelnego prowadzenia dokumentacji, działania *Wójta Gminy* w zakresie wypłaty odszkodowań za grunty przejmowane w trybie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

3. Rzetelność danych o nieruchomościach zajętych pod drogi gminne ujętych w dokumentacji wytworzonej w urzędzie gminy

Stan prawny

Zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, wójt gospodaruje gminnym zasobem nieruchomości, a gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1 ww. ustawy, tj. m. in. na ewidencjonowaniu nieruchomości. Ewidencja nieruchomości stanowiących zasób gminy, zgodnie z art. 23 ust. 1c, obejmuje: oznaczenie nieruchomości według księgi wieczystej oraz katastru nieruchomości, powierzchnię nieruchomości, wskazanie dokumentu potwierdzającego posiadanie przez gminę praw do nieruchomości w przypadku braku KW, przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu – w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wskazanie daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gminnych oddanych w użytkowanie wieczyste lub daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomościami gminnymi, informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości, informacje o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych.

Stosownie do art. 18a ust. 7 ustawy o drogach publicznych¹⁷ oraz § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektów mostowych, tunelach oraz promach¹⁸, zarządca drogi jest zobowiązany sporządzać informacje dla celów statystycznych, poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza danych o sieci dróg publicznych¹⁹ i przekazywać je raz w roku, w terminie do końca pierwszego kwartału, wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad.

Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy o drogach publicznych, zarządy województw nadają numery drogom gminnym, po zaliczeniu ich do kategorii dróg publicznych, a na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tunelach, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom²⁰ zarządy województw prowadzą rejestr numerów nadanych drogom gminnym.

Zgodnie z art. 10 ust. 11 ustawy o drogach publicznych dla poszczególnych kategorii dróg, właściwy zarządca drogi prowadzi ewidencję dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów. Aktualizowania ewidencji dokonuje się na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający (§ 16 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom).

¹⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 260 ze zm.

¹⁸ Dz. U. z 2005 r. Nr 67, poz. 583.

¹⁹ Przekazywane dane obejmują m. in. długość i powierzchnię dróg publicznych.

²⁰ Dz. U. z 2005 r. Nr 67, poz. 582.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o *drogach publicznych* zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu powiatu.

Inwentaryzację gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*²¹, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego metodą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Opis stanu
faktycznego

Badaniem rzetelności danych o nieruchomościach zajętych pod drogi gminne ujętych w dokumentacji wytworzonej w Urzędzie Gminy objęto:

- ewidencję gminnego zasobu nieruchomości,
- ewidencję dróg gminnych,
- dokumentację inwentaryzacji przeprowadzonej na dzień 31 grudnia 2010 r. (w zakresie dotyczącym gruntów zajętych pod drogi gminne),
- informacje o sieci dróg gminnych na terenie *Gminy*, przekazane do GDDKiA,
- uchwały Rady Gminy w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu oraz w sprawie nadania nazw ulicom położonym na terenie *Gminy*, wnioski do Zarządu Powiatu Pruszkowskiego o wydanie opinii w ww. sprawie, wykazy sporządzane na potrzeby kontroli.

Ewidencja gminnego zasobu nieruchomości prowadzona była niezgodnie z zapisami ustawy o *gospodarce nieruchomościami*. Na jej podstawie nie można było ustalić przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych. W 2010 r. w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości nie określano przeznaczenia nieruchomości zajętych pod drogi gminne, takie wyróżnienie wprowadzono do ewidencji w 2011 r. i jest stosowane do chwili obecnej (szczegóły na str. 12 wystąpienia).

[Dowód: akta kontroli str. 22-27,29,45-82,99-102,458,460]

W gminnej ewidencji nieruchomości, zgodnie z art. 23 ust. 1c pkt 4 ustawy o *gospodarce nieruchomościami* winno być wskazane przeznaczenie nieruchomości w planie miejscowym, a w przypadku braku planu – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Do czasu zakończenia kontroli obowiązywały 22 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego *Gminy*. Rada Gminy Michałowice przyjęła w dniu 28 marca 2011 r. Uchwałę Nr VI/26/2011 w sprawie uchwalenia „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice*”, do którego załącznikami były: tekst studium i rysunek studium.

Kontrola wykazała rozbieżności dotyczące lokalizacji, granic i numeracji planów miejscowych o numerach 4, 11 i 12 w takich elementach „*Studium*” jak:

- *Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice – Granice obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego*, zawartych na rys. 15, stanowiącym część tekstu „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice*” (część A) stanowiącego załącznik nr 1 do ww. Uchwały,
- Rysunek B 1 *Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Gminie Michałowice*, stanowiący załącznik nr 2 do ww. Uchwały.

Wójt Gminy wyjaśnił, że rozbieżności wynikały z popełnionego błędu. Wyjaśnił ponadto, że przedłożył Radzie Gminy projekt uchwały w sprawie przystąpienia do

²¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

zmian „Studium”, która została podjęta w dniu 23 listopada 2011 r. i jest obecnie procedowana.

[Dowód: akta kontroli str. 210-218,451,455-457]

Według stanu na 31 grudnia 2012 r., podanego w formularzu sprawozdawczym do GDDKiA, długość dróg gminnych wynosiła 140 km, a powierzchnia 658 tys. m².

Kontrola wykazała, że w *Wójt Gminy* przekazał do GDDKiA informacje dotyczące danych o sieci dróg gminnych wg stanu na 31 grudnia 2010 r., 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2012 r., jednakże przekazywane dane były niezgodne ze stanem faktycznym. Ponadto ewidencja dróg gminnych nie była aktualizowana (szczegółowy opis na str. 12-14 wystąpienia).

Kontrola wykazała, że wg ewidencji nieruchomości stanowiących gminny zasób nieruchomości, powierzchnia gruntów zajętych pod drogi wynosiła 1 355 939 m².

Wójt Gminy wyjaśnił, że szerokość dróg nie pokrywa się z wydzielanymi pasami pod drogi. Powierzchnia dróg wykazana w wykazie za 2012 r. obejmuje trwałe elementy drogi. W ramach ewidencji gruntów wykazywane są wszystkie działki przeznaczone pod drogi, dla których nie jest jeszcze urządzona żadna droga oraz tereny nie związane ze stałymi elementami wykazywanymi w ewidencji dróg.

[Dowód: akta kontroli str. 30-44,109-141,156-157,160,185-209,222-248]

Przedłożona kontrolującym ewidencja dróg gminnych, prowadzona na podstawie art. 20 ust. 9 ustawy o drogach publicznych, zawiera 275 dróg powszechnego użytku. Spośród nich, 138 o długości 85,96 km zaliczono do publicznych dróg gminnych, a 137 o długości 50,54 km nie zaliczono do żadnej kategorii dróg publicznych.

Zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, działki gruntu wydzielone m. in. pod drogi publiczne gminne, z nieruchomości, której podział został dokonany na wniosek właściciela, przechodzą, z mocy prawa na własność gminy, a wójt gminy jest zobowiązany do złożenia wniosku o ujawnienie w KW praw gminy do tych działek.

Kontrola wykazała, że w przypadku nowych dróg powstałych w 2011 r. w wyniku podziałów²² na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami, Gmina nie występowała do Zarządu Powiatu Pruszkowskiego o wydanie opinii, a Rada Gminy Michałowice nie podjęła, do czasu zakończenia kontroli, uchwały w sprawie zaliczenia ich do kategorii dróg gminnych.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w stosunku do 30 dróg podjęto działania w celu nadania im kategorii gminnej drogi publicznej. Dla dróg, które są własnością gminy zostaną przygotowane dokumenty do wszczęcia procedury nadania im kategorii. Zaznaczył ponadto, że pozostałe drogi nie posiadające kategorii gminnej drogi publicznej w znacznej części nie są własnością Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 100,103-104,109-141,157,160,222-248,270,274]

W wyniku porównania danych dotyczących liczby i powierzchni nieruchomości zajętych pod drogi gminne ujętych w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości z ewidencją księgową, wykazem nieruchomości sporządzonym i przekazanym przez Starostę Pruszkowskiego oraz ewidencją gruntów i budynków stwierdzono, że w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości zarejestrowano 632²³ działki, natomiast w ewidencji księgowej środków trwałych (konto 011 - rodzaj 036) zaksięgowano 524 działki.

[Dowód: akta kontroli, str. 336-449,22,23,69-77]

²² Tj. ulic: Pałacowej, Irysowej, Słonecznikowej, Nawigacyjnej, Fregaty.

²³ Tj. działki posiadające KW, działki zapisane jako własność Gminy bez ujawnienia w KW oraz działki w użytkowaniu wieczystym.

Według wyjaśnień *Wójta Gminy* do ewidencji księgowej nie wprowadzono przez przeoczenie 55 działek, natomiast w przypadku 53 działek *brak wiedzy na temat przyczyn niewprowadzenia ich do ewidencji księgowej*. Jak podał *Wójt Gminy*, po przeprowadzonej analizie podjęto działania mające na celu doprowadzenie do zgodności ewidencji księgowej ze stanem faktycznym gminnego zasobu nieruchomości.

[Dowód: akta kontroli, str. 450,452]

W wyniku badania dokumentów źródłowych dotyczących 21 działek zajętych pod drogi gminne wybranych według osądu kontrolera, stwierdzono, że:

- 13 działek, dla których prowadzone były księgi wieczyste (o nr 725/1, 754, 768, 802, 812/1, 1041, 1046, 1061, 1083, 1084, 1147) w obrębie Komorów Osiedle, nr 147 w obrębie Michałowice Wieś, nr 316 w obrębie Opacz Mała, nie zostało ujętych w ewidencji księgowej,
- dwie działki nr 725/1 i 725/4 przy ul. Kolejowej obręb Komorów Osiedle, które figurują w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości, ujęto w ewidencji księgowej jako jedną działkę nr 725 ul. Kolejowa obręb Komorów Osiedle.

[Dowód: akta kontroli, str. 336–341]

Wójt Gminy wyjaśnił m.in., że czterech²⁴ działek nie wprowadzono do ewidencji księgowej w wyniku przeoczenia dokumentów przekazanych przez Referat Geodezji i Rolnictwa. Wyjaśnił ponadto, że nie zna przyczyn niewprowadzenia pozostałych działek do ewidencji księgowej. Odnośnie braku w ewidencji księgowej działek nr 725/1 i 725/4 podał m.in., że w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostę Pruszkowskiego wprowadzony został podział działki nr 725, ujawniony następnie w ewidencji gminnego zasobu nieruchomości.

[Dowód: akta kontroli, str. 450–451,453–454]

Zgodnie z zarządzeniem nr 147/2006 *Wójta Gminy Michałowice* z dnia 15 września 2006 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Gminy w Michałowicach²⁵ (pkt 11. Metody przeprowadzenia inwentaryzacji poszczególnych składników majątkowych w jednostce) grunty i środki trwałe, do których dostęp jest znacznie utrudniony, inwentaryzuje się w drodze porównania stanu księgowego z danymi wynikającymi z dokumentów i weryfikacji sald.

Zgodnie z zarządzeniem nr 218/2010 *Wójta Gminy Michałowice* z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie powołania komisji i przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji środków trwałych będących własnością Gminy, składniki majątku należało spisać metodą porównania ewidencji. Ze spisu należało sporządzić arkusz porównawczy (§ 5 pkt 1 zarządzenia).

[Dowód: akta kontroli, str. 487–490,469–485]

Inwentaryzacja ilościowo-wartościowa gruntów *Gminy* przeprowadzona została w dniach 4–5 stycznia 2011 r. i udokumentowana na jednym arkuszu spisowym nr 1/2011, na którym ujęte zostały grunty *Zurbanizowane tereny niezabudowane* (rodzaj 033)²⁶.

[Dowód: akta kontroli, str. 495–497, 468]

²⁴ Działki nr 754, 768, 802 i 1083.

²⁵ Zarządzenie nr 147/2006 r. obowiązywało do dnia 31 grudnia 2010 r.; od dnia 1 stycznia 2011 r. obowiązywało zarządzenie nr 244/2010 *Wójta Gminy Michałowice* z dnia 31 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Gminy w Michałowicach zmienione zarządzeniem nr 279/2012 *Wójta Gminy Michałowice* z dnia 31 grudnia 2012 r.

²⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji środków trwałych (KST) Dz. U. Nr 242, poz. 1622. Rodzaj ten obejmuje grunty niezabudowane, przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, z wyłączeniem terenów pod produkcję rolniczą i leśną.

Zgodnie ze *Sprawozdaniem opisowym z przebiegu inwentaryzacji składników majątkowych znajdujących się w ewidencji Urzędu Gminy Michałowice*, sporządzonym przez Komisję inwentaryzacyjną w dniu 17 stycznia 2011 r. środki trwałe (011) zostały objęte inwentaryzacją w drodze porównania danych księgi ewidencji środków (program ewidencji komputerowej *Środki trwałe*) z odpowiednią ewidencją księgową (program ewidencji komputerowej). W rozliczeniu końcowym z inwentaryzacji Komisja nie stwierdziła różnic inwentaryzacyjnych między stanem rzeczywistym a stanem wykazanym w ewidencji księgowej środków trwałych zaliczanych do gruntów (konto 011, podgrupa 03).

[Dowód: akta kontroli, str. 489 – 494]

Ustalone
nieprawidłowości

W kontrolowanym obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzenie ewidencji gminnego zasobu nieruchomości niezgodnie z wymogami ustawy *o gospodarce nieruchomościami*.

Ewidencja nieruchomości stanowiących zasób gminny nie zawierała elementów określonych w art. 23 ust. 1c pkt 1, 4 i 5 ustawy *o gospodarce nieruchomościami*, a jej część obejmująca działki zajęte pod drogi gminne nie zawierała elementów określonych w art. 23 ust. 1c pkt 1, 4, 5, 6 i 7. Na jej podstawie nie można było ustalić przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym oraz liczby i powierzchni nieruchomości zajętych pod drogi gminne, informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych. W 2010 r. prowadzono ewidencję gminnego zasobu nieruchomości w sposób uniemożliwiający identyfikację działek zajętych pod drogi gminne.

Wójt Gminy wyjaśnił, że podjął działania dla uporządkowania ewidencji gminnego zasobu nieruchomości, co polegało na *doprowadzeniu gminnego zasobu do zgodności z ustawą o gospodarce nieruchomościami oraz stworzeniu gminnego zasobu nieruchomości zajętych pod drogi*. Dokonano również zmiany pracownika merytorycznego wykonującego ww. zadania. Wójt Gminy wyjaśnił również, że *duża ilość spraw realizowanych przez referat jak i częste zmiany kadrowe spowodowane urlopami macierzyńskimi przyczyniły się do powstania nieścisłości w prowadzonych zasobach*.

[Dowód: akta kontroli str. 22-27,29,45-82,99-102,458,460]

2. Przekazywanie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nierzetelnych informacji, dotyczących dróg gminnych za lata 2010, 2011 i 2012.

a) W formularzach danych o sieci dróg publicznych przekazywanych Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad za lata 2010, 2011 i 2012, Gmina podawała je łącznie dla gminnych dróg publicznych oraz dróg nieposiadających kategorii dróg publicznych, co było niezgodne z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektów mostowych, tunelach oraz promach.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w formularzach przekazywanych (...) Generalnemu Dyrektorowi (...) został popełniony błąd w zestawieniach. Zostanie wykonana korekta zgodnie ze stanem ewidencji dróg. W wykazie sieci dróg na terenie Gminy Michałowice zostaną wykazane gminne drogi publiczne i przesłane do Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

[Dowód: akta kontroli str. 30,32-33,35-44,109-145,222-223,227-248]

b) W wyniku kontroli stwierdzono, że ewidencja dróg gminnych prowadzona w Gminie nie była aktualizowana od 2011 r., co było niezgodne z § 16 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów

i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom, zgodnie z którym aktualizowania ewidencji dokonuje się na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający. W ewidencji dróg gminnych nie ujęto ul. Cyklistów (jednej spośród ulic zaliczonych do kategorii dróg gminnych uchwałą Rady Gminy Michałowice nr XIII/132/2012 z dnia 29 lutego 2012 r.). Natomiast w ewidencji dróg, w kategorii dróg nie będących drogami publicznymi, ujęto 13 ulic²⁷ mimo, że zostały zaliczone do kategorii publicznych dróg gminnych uchwałą Rady Gminy Michałowice nr XIII/132/2012 z dnia 29 lutego 2012 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że ostatnia aktualizacja ewidencji dróg gminnych została przeprowadzona na koniec listopada 2011 r. Ewidencja dróg gminnych nie była aktualizowana z powodu niedopatrzenia oraz przyjęcia błędnego założenia, iż aktualizacji można dokonać w dłuższych odstępach czasu (po zebraniu większej ilości materiałów). Ulica Cyklistów omyłkowo nie została włączona do dróg gminnych przy zakładaniu ewidencji dróg. Ww. ulice zostaną wniesione do ewidencji dróg gminnych przy aktualizacji, która będzie wykonana na przełomie października i listopada 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. 30-44,83-96,156-157,160,183-184,223]

- c) W formularzach danych o sieci dróg gminnych przekazywanych Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad podawano za lata 2010, 2011 i 2012 długość i powierzchnię dróg niezgodnie z prowadzoną w Gminie ewidencją dróg.

Podano, że na 31 grudnia 2012 r. długość dróg gminnych wynosiła 140 km, podczas gdy w ewidencji dróg gminnych była to wartość 136,504 km.

W 2012 r., wobec wykazanego w formularzu wzrostu długości dróg gminnych do 140 km ze 138 km w 2011 r., podano, że zmniejszyła się jednocześnie powierzchnia dróg do 658 tys. m² w 2012 r. z 660 tys. m² w 2011 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w przekazanym formularzu (...) za 2012 r. wykazano aktualną długość po uwzględnieniu nowych dróg. Zwiększenie długości dróg spowodowane jest powstaniem nowych dróg wskutek podziałów nieruchomości. Po uregulowaniu stanu prawnego na rzecz Gminy stanowią one nieruchomości przeznaczone pod drogi. Posiadają charakter dróg dojazdowych i są zarządzane przez Gminę zgodnie z ich własnością. Nadana została im nazwa ulicy. Przedmiotowe ulice nie posiadają nadanej kategorii – gminnej drogi publicznej.

Wójt Gminy wyjaśnił ponadto, że różnica w powierzchni dróg wynika z błędu szacunkowego średniej szerokości drogi przyjętego do obliczenia powierzchni. W przekazanym formularzu za 2012 r. wykazano powierzchnię 658 000 m², wyliczoną na podstawie przyjętej średniej szerokości pasa drogowego obejmującej pas jezdny, chodniki i pobocze utwardzone. Obliczenia powierzchni dróg wykonano w drodze szacunkowej przyjmując średnią szerokość drogi w granicach 5,0 m.

[Dowód: akta kontroli str. 30,32,35-44,109-145,223-224,227-248]

- d) Do zakończenia kontroli, Uchwała nr XIII/132/2012 Rady Gminy w Michałowicach z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu, nie została przesłana do

²⁷ Kwiatów Polnych, Tulipanową, Azaliową, Konwaliową, Krokusową, Stanisława Wyspiańskiego, Sabały, Kalinową, Jana Kochanowskiego, Jacka Malczewskiego, Jedliny, Podleśną, Agnieszki Osieckiej.

Zarządu Województwa Mazowieckiego w celu nadania numeru drogom gminnym wymienionym w uchwale oraz wpisania do rejestru numerów nadanych drogom, do czego zobowiązuje art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy o drogach publicznych oraz § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tunelach, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom.

Wójt Gminy wyjaśnił, że ww. uchwała nie została przekazana do Mazowieckiego Zarządu Dróg z powodu nieumyślnego niedopatrzenia pracownika.

[Dowód: akta kontroli str. 31,33,35,165-175,223-224]

3. Ujęcie, w Uchwale nr XIII/132/2012 Rady Gminy w Michałowicach z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu niezrzetelnych danych, tj. niezgodnych z gminnymi ewidencjami: nieruchomości i dróg.

Kontrola wykazała następujące niezgodności:

- a) w § 1 ust. 1 d i e zaliczono do kategorii dróg gminnych ul. Tulipanów na odcinku odpowiednio: od ul. Armii Krajowej do ul. Kwiatów Polnych (dz. nr ew. 546) długości 82 m o nawierzchni utwardzonej oraz od ul. Kwiatów Polnych do ul. Azaliowej (dz. nr ew. 530) długości 69 m o nawierzchni nieutwardzonej. W ww. zapisach mowa jest o ulicy Tulipanów, znajdującej się w innym obrębie niż wymienione nazwy przecznicy, a położenie dotyczy ul. Tulipanowej. Ponadto w ewidencji nieruchomości stanowiących gminny zasób działki o nr ew. 530 i 546 są przypisane do ul. Azaliowej,
- b) suma ww. odcinków ul. Tulipanowej (151 m) jest większa od podanej długości tej ulicy w ewidencji dróg gminnych (112 m),
- c) w § 1 ust. 1h ww. uchwały działkę nr ew. 530, zaliczoną wcześniej do ul. Kwiatów Polnych, przypisano ul. Konwaliowej na odcinku od ul. Pęcickiej do ul. Azaliowej długości 155 m o nawierzchni utwardzonej.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w §1 ust. 1 lit. d i e Uchwały Rady Gminy nr XIII/132/2012 z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu wpisano błędnie nazwę ul. Tulipanów. Powinna być wpisana nazwa ul. Tulipanowa. Błędu pisarskiego nikt nie spostrzegł ponieważ na terenie gminy istnieje taka nazwa ulicy w innej miejscowości.

Większa suma odcinków ul. Tulipanowej spowodowana jest błędem pisarskim przy podaniu długości odcinka określonego w §1 ust. 1 lit. d cytowanej powyżej Uchwały Rady Gminy. (...) Przy działkach w pozycji „adres posesji” została pomyłkowo wpisana nazwa Azaliowa. W §1 ust. 1 lit. h ww. Uchwały Rady Gminy wpisano nieprawidłowy nr działki ewidencyjnej dla ul. Konwaliowej. Prawidłowy nr działki ewidencyjnej to 605. Powstały błąd jest błędem pisarskim powstałym wskutek bardzo podobnych nazw ulic w tym rejonie.

W celu usunięcia popełnionych nieumyślnie błędów w Uchwale nr XII/132/2012 Rady Gminy w Michałowicach z dnia 29 lutego 2012 r. przedłożymy pod obrady Radzie Gminy w Michałowicach projekt uchwały o jej sprostowanie i usunięcie powstałego błędu.

[Dowód: akta kontroli str. 31,33-34,165-175,224]

4. Nieprzedłożenie, do dnia zakończenia kontroli, Radzie Gminy Michałowice projektu uchwały w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu w miejscowości Sokołów i Reguły, mimo że Zarząd Powiatu

Pruszkowskiego Uchwałą Nr 148/2731/2013 z dnia 3 kwietnia 2013 r. pozytywnie zaopiniował zaliczenie ww. dróg do kategorii dróg gminnych.

Wójt Gminy wyjaśnił, że sprawa jest aktualnie kompletowana i sprawdzane są dokumenty do przygotowanego projektu Uchwały. Po pełnym skompletowaniu dokumentów sprawa zostanie niezwłocznie przekazana pod obrady Rady Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 176-180,224]

5. Ujęcie, w Uchwale nr XIII/132/2012 Rady Gminy w Michałowicach z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych i ustalenia ich przebiegu, nierzetelnych danych, niezgodnych z gminnymi ewidencjami: nieruchomości i dróg dotyczących obrębu Pęcice oraz z wykazem dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych wg stanu na 30 czerwca 2013 r. (przekazanym kontrolerom przy piśmie z dnia 20 września 2013 r.).

Kontrola wykazała następujące niezgodności:

- w uchwale podano, że ul. Kwiatów Polnych jest usytuowana na działkach o nr ew. 645, 597 i 550 i ma długość 425 m, a wg wykazu na działkach o nr ew. 645, 597 i ma długość 442 m. W ewidencji dróg gminnych podano długość drogi 447 m,
- ul. Azaliowa - w uchwale podano, że ma 409 m, a w wykazie 395 m,
- w uchwale podano, że ul. Konwaliowa jest usytuowana na działce o nr ew. 530 i ma długość 155 m, a wg wykazu na działkach o nr ew. 605 i 648 i ma długość 129 m,
- ul. Krokusowa - w uchwale podano, że ma 290 m, a w wykazie 244 m,
- w wykazie podano, że w obrębie Pęcice ulicę (drogę) bez nazwy, zajmującą działkę o nr ew. 190, o pow. 0,36 ha, zaliczono do kategorii dróg gminnych uchwałą Rady Gminy Michałowice nr XIII/132/2012 z dnia 29 lutego 2012 r. mimo, że w ww. uchwale takiego zapisu brak.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w przypadku ul. Kwiatów Polnych nastąpił błąd w przenoszeniu z wykazu dróg nie posiadających kategorii do wykazu dróg posiadających kategorię gminnych dróg publicznych, a różnica długości, podobnie jak w przypadku ul. Azaliowej i Konwaliowej, wynika z pomiaru wykonanego przy aktualizacji ewidencji dróg, który został wykonany po złożeniu wniosku do Starosty. Ulica Konwaliowa jest usytuowana na działkach o nr ew. 530 i 546, co wymaga dokonania korekty w Uchwale Rady Gminy o nadaniu kategorii drogi. W przypadku ul. Krokusowej wystąpiono błędnie o nadanie kategorii na dłuższy odcinek drogi, niż zmierzono przy aktualizacji ewidencji dróg. Drogę bez nazwy stanowiącą działkę nr ew.190, w ramach przygotowywanych dokumentów omyłkowo nie przeniesiono do wykazu dróg gminnych nie posiadających kategorii.

[Dowód: akta kontroli str. 157,160-161,224]

6. Ujęcie, we wniosku *Wójta Gminy* do Starosty Pruszkowskiego o wydanie opinii przez Zarząd Powiatu Pruszkowskiego w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych²⁸ (zwanym dalej wnioskiem), nierzetelnych danych, niezgodnych z gminnymi ewidencjami: nieruchomości i dróg w zakresie dotyczącym obrębu Reguły oraz z wykazem dróg zarządzanych przez *Wójta Gminy* nie posiadających kategorii dróg gminnych wg stanu na 30 czerwca 2013 r. (przekazanym kontrolerom przy piśmie z dnia 20 września 2013 r.). W związku z tym dane w Uchwale Nr 148/2731/2013 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 3 kwietnia 2013 r. zawierają te same dane niezgodne z ewidencjami gminnymi.

Kontrola wykazała następujące niezgodności:

²⁸ Pismo GK.7221.1.2013 z dnia 21 marca 2013 r.

- ul. Torfowa wg wniosku usytuowana jest na działkach o nr ew. 725, 768, 787/24 i ma długość 390 m, a wg wykazu na działkach o nr ew. 647/2, 677/5, 725, 768, 787/24 i ma długość 500 m,
- ul. Zielona wg wniosku usytuowana jest na działkach o nr ew. 596, 602, 608/4, 613/2, 613/3, 613/12, 607/3, 603/1 i ma długość 928 m, a wg wykazu na działkach o nr ew. 596, 602, 608/4, 613/3, 607/3, 603/1 i ma długość 180 m,
- ulica bez nazwy na odcinku od ul. Powstańców Warszawy do ul. Zielonej wg wniosku usytuowana jest na działkach o nr ew. 616/5, 616/13, 616/3, 616/1, 602, a wg wykazu na działkach o nr ew. 616/5, 616/13, 616/3, 616/1.
- w ewidencji dróg gminnych nie umieszczono dróg w ulicach: Jarzębinowej, Dereniowej, Berberskiej, Pałacowej, Irysowej, Słonecznikowej, Nawigacyjnej, Fregaty.

Wójt Gminy wyjaśnił, że:

- *Ulica Torfowa - została poszerzona przy podziałach nieruchomości o działki nr 647/2 i 677/5, których stan prawny został uregulowany po przygotowanym wniosku. Różnica powierzchni wynika z przyjętej długości do nadania kategorii (od Alei Powstańców Warszawy do ul. Jarzębinowej). W wykazie dróg gminnych podana jest długość istniejąca w terenie przy aktualizacji ewidencji. Wniosek zostanie uzupełniony o przedmiotowe działki.*
- *Ulica Zielona - wykazane działki nr 613/2 i 613/12 stanowią część ulicy i są wykazane w części dotyczącej dróg gminnych nie posiadających kategorii. Jako właściciel przedmiotowych nieruchomości wpisana jest Gmina Michałowice. W przekazanym wykazie jej długość została błędnie podana. Jako prawidłową należy przyjąć długość 928 m.*
- *Droga położona pomiędzy Aleją Powstańców Warszawy, a ul. Zieloną składa się między innymi z części działki nr ew. 602. W załączonym wykazie w całości została przypisana do ul. Zielonej. We wniosku o nadanie kategorii drogi jest w części przypisana do ul. Zielonej i przedmiotowej drodze.*
- *Przedmiotowych ulic nie umieszczono w wykazie dróg gminnych, ponieważ nie przeprowadzono aktualizacji ewidencji dróg, a drogi te powstały po ostatniej aktualizacji.*

[Dowód: akta kontroli str. 157-158, 161, 176-180, 225]

7. Ujęcie, we wniosku Wójta Gminy do Starosty Pruszkowskiego o wydanie opinii przez Zarząd Powiatu Pruszkowskiego w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych²⁹, niezetelnych danych, niezgodnych z gminnymi ewidencjami: nieruchomości i dróg w zakresie dotyczącym obrębu Komorów Wieś oraz z wykazem dróg zarządzanych przez Wójta Gminy nieposiadających kategorii dróg gminnych wg stanu na 30 czerwca 2013 r. (przekazanym kontrolerom przy piśmie z dnia 20 września 2013 r.).

Kontrola wykazała następujące niezgodności:

- ul. Starego Dębu wg wniosku jest położona na działce o nr ew. 193/9 i ma długość 232 m, a wg wykazu jest położona na działkach o nr 193/9, 303/10, gdzie długości nie podano. W ewidencji dróg gminnych podano długość drogi 346 m,
- ul. Stara Droga wg wniosku jest położona na działkach o nr ew. 268, 713, a wg wykazu na działkach o nr ew. 246/7, 247/7, 248/7, 249/7, 268, 713,
- ul. Tęczowa wg wniosku jest położona na działkach o nr ew. 671, 598, 201/3, 204/4, 204/15, 204/12 i ma długość 695 m, a wg wykazu na działkach o nr ew. 671, 598, 201/3, 204/4, 204/15, 204/12, 608, gdzie długości nie podano. W ewidencji dróg gminnych podano długość drogi 603 m,

²⁹ Pismo GK.7211.17.2013 z dnia 23 sierpnia 2013 r.

- ul. Bugaj wg wniosku jest położona na działce o nr ew. 135/2, a wg wykazu na działce o nr 90/3, 135/2,
- ul. Sadowa wg wniosku jest położona na działkach o nr ew. 16 i 15/8, a wg wykazu dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych wg stanu na 30 czerwca 2013 r. przekazanego kontrolerom przy piśmie z dnia 20 września 2013 r. na działce o nr ew. 16 i była już zaliczona do kategorii dróg gminnych uchwałą nr 245 Rady Narodowej Miasta Stołecznego Warszawy z 26 maja 1988 r. W wykazie podano długość drogi 461 m,
- ul. Stare Sady wg wniosku jest położona na działkach o nr ew. 577 i ma długość 189 m, a wg wykazu na działkach o tym samym numerze, ale długości drogi nie podano. Droga ta nie występuje w ewidencji dróg gminnych,
- ul. Miodowa wg wniosku jest położona na działkach o nr ew. 24/5, 23/8 i ma długość 165 m, a wg wykazu na działkach o tym samym numerze, ale długości drogi nie podano. Droga ta nie występuje w ewidencji dróg gminnych,
- w ewidencji dróg gminnych nie umieszczono ulic Stare Sady i Miodowej,
- wystąpiono do Starosty Pruszkowskiego o wydanie opinii przez Zarząd Powiatu Pruszkowskiego w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych ul. Sadowej mimo, że była już zaliczona do kategorii dróg gminnych uchwałą nr 245 Rady Narodowej Miasta Stołecznego Warszawy z 26 maja 1988 r.

Wójt Gminy wyjaśnił, że:

- *Ulica Starego Dębu - stanowi działkę nr ew.193/9 o długości 232 m. Długość podana w wykazie dróg gminnych jest błędna. Natomiast działka nr ew. 303/10 stanowi ul. Rumiankową.*
- *Ulica Stara Droga - wymienione działki w wykazie powstały w wyniku podziału nieruchomości przyległych a ich stan prawny został uregulowany po przygotowaniu wniosku o nadanie kategorii drogi. Zostanie przygotowany wniosek uzupełniający do Starosty o nadanie kategorii.*
- *Ulica Tęczowa - działka nr ew. 608 stanowi boczne odejście od przedmiotowej ulicy, które nie było uwzględnione przy składaniu wniosku o nadanie kategorii drogi, gdyż nie stanowi elementu składowego całej drogi. Należy przyjąć długość wykazaną we wniosku, gdyż do nadania kategorii przyjęto całą długość działki nr ew. 671.*
- *Ulica Bugaj - omyłkowo wpisano dz. nr ew. 90/3 w wykazie dróg do ul. Bugaj. Działka ta nie stanowi elementu składowego ul. Bugaj.*
- *Ulica Sadowa - przez pomyłkę została wpisana do wniosku w wydanie opinii przez Starostę Pruszkowskiego.*
- *Ulica Stare Sady - w wykazie dróg według zaktualizowanej ewidencji dróg błędnie została zapisana pod wspólną nazwą ul. Sadowej. Omyłkowo nie wpisano długości do wykazu dróg gminnych niepublicznych.*
- *Ulica Miodowa - nie została wykazana w ewidencji dróg ponieważ powstała po ostatniej aktualizacji ewidencji dróg, która miała miejsce na koniec listopada 2011 r.*

[Dowód: akta kontroli, str. 158,161-162,181-182,225-226]

8. Nierzetelne i niezgodne z ustawowymi uregulowaniami przeprowadzenie inwentaryzacji gruntów zajętych pod drogi gminne:

- a) nieobjęcie inwentaryzacją części gruntów zajętych pod drogi gminne;
- b) niedokonanie w trakcie inwentaryzacji porównania danych z ewidencji księgowej środków trwałych z odpowiednimi dokumentami źródłowymi, co było niezgodne z art. 26 ust.1 pkt 3 ustawy o rachunkowości;
- c) pominięcie w zasadach przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych określonych zarządzeniem Wójta Gminy, obowiązku dokonania porównania

stanu księgowego z danymi wynikającymi z dokumentów, co było niezgodne z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

- Ad a) Kontrola wykazała, że inwentaryzacją nie objęto 12 działek o łącznej powierzchni 1,8862 ha zajętych pod drogi gminne. Działki te były nieprawidłowo zaksięgowane jako zurbanizowane tereny niezabudowane (rodzaj 033). Ponadto nie zinwentaryzowano 84 działek zajętych pod drogi gminne o łącznej powierzchni 4,0961 ha, które nie były ujęte w ewidencji księgowej środków trwałych. W związku z budową infrastruktury transportu zlokalizowanej na tych działkach³⁰, Gmina poniosła nakłady finansowe.

[Dowód: akta kontroli, str. 495 – 497, 503 – 561, 465 – 467]

Wójt Gminy wyjaśniając powody nieobjęcia inwentaryzacją działek zajętych pod drogi gminne podał, że (...) *podczas wprowadzania do ewidencji środków trwałych, na podstawie posiadanych dokumentów (aktów notarialnych i decyzji) błędnie zaewidencjonowano grunty do rodzaju 033 „Zurbanizowane tereny niezabudowane”. W trakcie prowadzonych prac inwentaryzacyjnych komisja, na podstawie prowadzonej ewidencji spisała do arkusza nr 1 wszystkie grunty będące własnością Gminy. W przypadku nieobjęcia inwentaryzacją 84 ww. działek zajętych pod drogi gminne, Wójt wyjaśnił, że spowodowane to było nieprzekazaniem przez Referat Geodezji i Rolnictwa dokumentów potwierdzających prawo własności gruntów, zajętych pod budowę ulic.*

[Dowód: akta kontroli, str. 464, 463]

- Ad b) Ustalono, że inwentaryzacji gruntów dokonano poprzez przeniesienie danych z ewidencji księgowej (konto księgowe 011-033) do arkusza spisu nr 1/2011 *Grunty 03-033*. Na dzień przeprowadzenia inwentaryzacji, w ewidencji księgowej środków trwałych zaksięgowane były grunty, sklasyfikowane jako zurbanizowane tereny niezabudowane (rodzaj 033 wg KŚT), w tym do tej grupy zaliczone zostały działki zajęte pod drogi gminne, co było niezgodne z obowiązującą klasyfikacją środków trwałych. Zgodnie z KŚT grunty zajęte pod drogi gminne stanowią oddzielny rodzaj oznaczony symbolem 036.

[Dowód: akta kontroli, str. 489, 495 – 497, 503 – 509, 510]

Wójt Gminy wyjaśnił, że (...) *z uwagi na błędną interpretację przepisów prawa, komisja inwentaryzacyjna zastosowała niewłaściwą metodę inwentaryzacji gruntów. W związku z powyższym, dokonała weryfikacji ewidencji księgowej z ewidencją środków trwałych.*

[Dowód: akta kontroli, str. 656]

- Ad c) Pomińnięcie w zasadach przeprowadzenia inwentaryzacji środków trwałych określonych zarządzeniem Wójta Gminy, obowiązku dokonania porównania stanu księgowego z danymi wynikającymi z odpowiednich dokumentów było niezgodne z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

Wójt Gminy wyjaśnił, iż w wyniku przeoczenia nie doprecyzowano rodzaju dokumentów, które powinny być porównane z ewidencją księgową.

Odnosząc się do kwestii sprawowania nadzoru nad prowadzoną inwentaryzacją Wójt Gminy podał m.in., że (...) *zapoznał się ze sprawozdaniem z przebiegu inwentaryzacji oraz protokołem rozliczeń wyników inwentaryzacji i dochodzeń w sprawie różnic inwentaryzacyjnych. Z przedstawionych dokumentów wynikało, że nie wystąpiły różnice inwentaryzacyjne. W związku z powyższym nie zaszły okoliczności do podejmowania dalszych czynności nadzorujących. Uznano,*

³⁰ Arkusz spisu Nr 9/2011 Drogi, chodniki-22-220.

iz inwentaryzacja została przeprowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami.

[Dowód: akta kontroli, str. 463]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania *Wójta Gminy* w obszarze zapewnienia rzetelności danych o nieruchomościach zajętych pod drogi gminne ujętych w dokumentacji wytworzonej w Urzędzie Gminy Michałowice.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *Najwyższej Izbie Kontroli*, wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości zajętych pod drogi gminne i na rzecz ujawnienia prawa własności *Gminy* w księgach wieczystych.
2. Ewidencjonowanie nieruchomości stanowiących zasób gminny zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami.
3. Przekazywanie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad informacji, dotyczących długości i powierzchni dróg gminnych, zgodnych ze stanem faktycznym.
4. Podjęcie działań w celu uporządkowania statusu dróg gminnych zgodnie z ich przeznaczeniem oraz przesyłanie do Zarządu Województwa Mazowieckiego uchwał Rady Gminy, w celu nadania numeru drogom gminnym ujętym w uchwałach i wpisania do rejestru numerów nadanych drogom.
5. Dokonywanie aktualizacji ewidencji dróg gminnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury.
6. Uzupełnienie ewidencji księgowej w zakresie nieruchomości (działek) zajętych pod drogi gminne.
7. Przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji gruntów zajętych pod drogi gminne zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości.
8. Wzmocnienie nadzoru w celu zapewnienia rzetelnego wykazywania danych dotyczących nieruchomości gminnych przeznaczonych pod drogi gminne, ujmowanych w ewidencji nieruchomości gminnych, ewidencji księgowej oraz ewidencji dróg gminnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK kierownik jednostki kontrolowanej jest obowiązany poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia października 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej

p.o. Dyrektor
Dariusz Zielecki

Kontrolerzy:

Elżbieta Rowińska

główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Tadeusz Wrona
doradca techniczny

.....
Podpis

.....
Podpis